

34. Sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişimi için öğretmen bilişim ağı (ÖBA)

Servet OKÇU¹

Gürkan KARAKOÇ²

Nilgün OKÇU³

Gülsüm KARAKOÇ⁴

APA: Okçu, S. & Karakoç, G. & Okçu, N. & Karakoç, G. (2023). Sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişimi için öğretmen bilişim ağı (ÖBA). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (34), 575-586. DOI: 10.29000/rumelide.1317098.

Öz

Bu araştırmanın amacı, Öğretmen Bilişim Ağı'nı (ÖBA) tanıtmak ve ÖBA platformundaki sınıf öğretmenlerine yönelik hazırlanan uzaktan hizmet içi eğitimlerin içeriklerinin değerlendirilmesidir. Yapılan bu araştırma durum çalışmasına göre yürütülmüştür. Alanda aktif görev alan sınıf öğretmenleriyle görüşmeler yapılmış ve ÖBA platformu incelenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine göre çözümlenmiştir. Bu araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin ÖBA platformuna olumlu yaklaşım içinde oldukları belirlenmiştir. ÖBA platformunun tasarımı kullanışı, işlevsel ve ergonomiktir. Görüşme yapılan sınıf öğretmenleri ÖBA'daki hazırlanan eğitimlerin yetersiz ve sınırlı olduğunu belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenliği branşı temelli hizmet içi eğitimin sayısal olarak az olması ve eğitim çeşitliliğinin sınırlı olmasıdır. ÖBA platformunda 168 eğitimin olduğu belirlenmiştir. Bu eğitimlerin 6'sı sınıf öğretmenliği alan bilgisi, 35'i eğitim bilimleri, 67'si genel kültür, 35'i diğer branşlar ve 25'i ise diğer eğitimler ile ilgilidir. ÖBA platformundaki sınıf öğretmenliği alan eğitimleri yazma eğitimi, matematik eğitimi ve İngilizce eğitimi ile ilgilidir. Eğitim bilimleri teması altında toplanan eğitim içerikleri ise; rehberlik, ölçme ve değerlendirme, yönetsel beceriler, oyun terapisi, öğretim becerilerinin geliştirilmesi, taslak ders kitabı inceleme ve değerlendirme, uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik semineri, gelişim ve öğrenme ve kapsayıcı eğitimidir. ÖBA'nın esnek yapısı, hizmet içi eğitimlerin maliyetlerini azaltması ve geliştirilebilir bir platform olması nedeniyle hizmet içi eğitimlerin daha kolay ve etkili yapılmasını sağlayabileceği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Hizmet içi eğitim; öğretmen bilişim ağı; öğretmen eğitimi; uzaktan eğitim; sınıf öğretmenliği

¹ Öğretmen, Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü (Bolu, Türkiye), servet_okcu@hotmail.com, ORCID ID: 0009-0007-2220-0141 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 22.05.2023-kabul tarihi: 20.06.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1317098] ETİK: Bu makale için Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun 09.01.2023 tarih ve 2023-01 sayılı yazısıyla ve oybirliğiyle etik uygunluk raporu verilmiştir.

² Öğretmen, Bolu Ölçme ve Değerlendirme Merkezi (Bolu, Türkiye), grknkrkc@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0842-1929

³ Öğretmen, şerife Bacı Anaokulu (Bolu, Türkiye), nil_okcu@hotmail.com, ORCID ID: 0009-0006-9460-9336

⁴ Öğretmen, Bolu Ölçme ve Değerlendirme Merkezi (Bolu, Türkiye), glsmkrkc2703@gmail.com, ORCID ID: 0009-0000-6737-9395

Teacher information network (tin) for the professional development of classroom teachers

Abstract

This study aims to introduce the Teacher Information Network (TIN) and evaluate the content of distance in-service training programs prepared for classroom teachers on the TIN platform. This research was conducted as a case study. Interviews were conducted with active classroom teachers in the field, and the TIN platform was examined. The data were analyzed through content analysis. The research revealed that classroom teachers have a positive attitude toward the TIN platform. The design of the TIN platform is user-friendly, functional, and ergonomic. The interviewed teachers stated that the training programs on the TIN platform need to be revised and expanded. The main limitations of in-service training in classroom teaching are the limited number of subject-specific training and the variety of training. It was determined that there are 168 trainings available on the TIN platform. Of these training, six are related to content knowledge in classroom teaching, 35 are related to educational sciences, 67 are related to general culture, 35 are related to other disciplines, and 25 are related to other types of education. The subject-specific training on the TIN platform is related to writing, mathematics, and English. The educational contents gathered under the theme of educational sciences include guidance, measurement and evaluation, managerial skills, game therapy, teaching skills, textbook review, expert teaching and master teacher seminars, development and learning, and inclusive education. Due to its flexible structure, cost-effectiveness, and potential for further development, the TIN facilitates more accessible and practical in-service training.

Keywords: In-service training; teacher information network; teacher education; distance learning; classroom teaching

Giriş

Sınıf öğretmenlerinin öğretmen olabilmeleri için birincil öncelik lisans eğitimi almalarıdır. Mesleğe dair ilk uzmanlık adımlarını lisans programı sırasında atarlar. Öğretmen adayları bu süre zarfında Türk Millî Eğitimin temel amaç ve ilkeleri doğrultusunda eğitimleri alarak öğretmenlik mesleğinin ilk gerekliliğini yerine getirmiş olurlar. Mezuniyetlerinin ardından öğretmenlik mesleğini yerine getirmek üzere çeşitli coğrafi bölgelerde görev almaya başlarlar.

Öğretmenlik mesleği sürekli gelişim ve değişim isteyen bir meslek dahıdır. Bununla birlikte öğretmenler mesleğini ifa ederken kendilerini geliştirecek platformlara da ihtiyaç duyarlar. Farklı coğrafyalarda farklı insan topluluklarına karşı görev yapan öğretmenlerin mesleki gelişimlerini karşılamak için bilgi birikimlerini güncellemeye ihtiyaç duyarlar. Hemen hemen her gün değişen ve gelişen teknolojiden eğitim teknolojileri de payına düşeni almaktadır. Bu sebeple öğretmenlerin bu değişimi yakalayabilmeleri son derece önemlidir. Değişen ve gelişen eğitim teknolojilerini öğrenmek ve öğrendiklerini de sınıf ortamında uygulayabilmek için eğitimler almaları gerekmektedir. Bu nedenle gelişimlerine destek olmak için Millî Eğitim Bakanlığı ve iş birliği yaptığı diğer kurumlarla beraber öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimler düzenlemektedir. Bu eğitimler; öğretmenlerin mesleğine olan bağlılıklarını arttırmalarını, çağın gerekliliğini yakalayabilmelerini ve Millî Eğitim temel ilkeleri doğrultusunda kendilerini devamlı güncel tutmalarını sağlamaktadır. Kendisini geliştirmek isteyen öğretmenlere hizmet içi eğitim noktasında herhangi bir sınırlama yapılmamaktadır. İsteyen tüm öğretmenler hizmet içi eğitimlerinin ön koşulunu sağlamak kaydıyla tüm eğitimlerden faydalanabilirler.

Öğretmenlerin mesleki gelişimlerini devam ettirebilmeleri için en önemli unsurlardan biri de hizmet içi eğitimlerdir. Hizmet içi eğitimleri genellikle mekânsal olarak mahallî veya merkezi, eğitim şekli olarak da yüz yüze veya uzaktan eğitim olacak şekilde yürütülmektedir. Eğitimlerin ön koşullarını sağlayan öğretmenler eğitimlere katılabilirler.

Öncelikli olarak öğretmenlerin ihtiyaç duyduğu eğitimler belirlenir ve eğitim istekleri alınır. Yeter sayı ve ön koşullar sağlandıktan sonra öğretmenlerin eğitimlere katılmaları sağlanır. Bu eğitimler yüz yüze olabileceği gibi uzaktan eğitim şeklinde de olabilmektedir.

Son dönemde gerek pandemi süreci gerekse diğer etkenlerden dolayı yüz yüze hizmet içi çok az sayıda yapılabilmektedir. Özellikle pandemi sürecinde Öğretmen Bilişim Ağı (ÖBA) öğretmenlik mesleği açısından çok önemli bir yer tutmuştur. Öğretmenlerin ihtiyaç duydukları eğitimlerin çoğunu bu platformda alabilme imkânı bulmuşlardır.

Öğretmenlik mesleğinin ana ihtiyaçlarından biri olan hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için teknolojik platform olan ÖBA (Öğretmen Bilişim Ağı) 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulmuştur. Oluşturulan bu platformda öğretmenlik mesleğine dönük eğitimler vardır. Bu eğitimler uzaktan eğitim şeklinde yapılmaktadır.

Öğretmenler bu platforma MEBBİS ile giriş yapabilmekte ve istedikleri eğitimleri seçebilmektedirler. Eğitimleri tamamlayan öğretmenler sertifikalarını MEBBİS hizmet içi eğitim modülü üzerinden alabilmektedir.

ÖBA platformunda eğitimler, hareketlilik programları, mesleki gelişim toplulukları ve hizmet içi eğitim modülleri şeklinde bulunmaktadır. Eğitim modülünde, öğretmenlerin alabileceği eğitimler bulunmaktadır. Öğretmenler bu modül üzerinden istedikleri eğitime başvurabilirler. Hareketlilik programları modülünde, öğretmenler arasında tecrübe paylaşımı amaçlanır. Başarılı uygulamalarıyla öne çıkan eğitim kurumları diğer kurumlarda görev yapan öğretmenler tarafından ziyaret edilir. Mesleki gelişim toplulukları modülünde, öğretmenler için beceri temelli eğitimler planlanır.

Platformun kurulduğu 2021-2022 eğitim-öğretim yılı 1 ve 2. dönem ara tatil seminerleri ve sene sonu seminerleri ÖBA üzerinden gerçekleştirilmiştir. Öğretmen Bilişim Ağı geliştirilebilir bir sistem olduğundan süreç içerisinde eğitim içeriklerinin hem çeşidinin hem de sayısının artırılması öngörülmektedir.

Araştırmanın amacı ve önemi

Millî Eğitim Bakanlığı öğretmenlerin mesleki gelişimlerini desteklemek için ÖBA platformunu ortaya koymuştur. Bu platform ile öğretmenlere çevrim içi olarak hizmet içi eğitim fırsatları sunmakta ve platforma koyduğu eğitim içerikleri ile de öğretmenlerin istediği eğitime erişim imkânı sağlamaktadır. Yapılan bu araştırmada amaç Millî Eğitim Bakanlığının sınıf öğretmenlerine sunduğu eğitim içeriklerini belirlemektir. Bu eğitimlerin sınıf öğretmenliği alan bilgisi, eğitim bilimleri, genel kültür ve diğer branşlar kategorilerine göre dağılımı belirlenerek platformun eğitim içeriklerini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın soruları

MEB tarafından oluşturulan ve MEB'in öğretmen eğitimlerini yapmayı planladığı ÖBA'daki eğitimlerin neler olduğunu ve bu eğitimlere yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymak için aşağıda ifade edilen sorulara cevap aranmıştır.

- 1- Sınıf öğretmenliği öğretmenlerinin ÖBA platformu hakkında görüşleri nelerdir?
- 2- Sınıf öğretmenlerinin ÖBA'daki eğitimlerin nicelik ve niteliği ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 3- Sınıf öğretmenleri ÖBA'da hangi eğitimlerin olmasını istemektedir?
- 4- ÖBA'daki eğitimlerin sınıf öğretmenliği alan bilgisi, eğitim bilimleri, genel kültür ve diğer alanlara göre sayı dağılımı nasıldır?

Araştırmanın yöntemi

ÖBA platformundaki eğitim içeriklerinin ne olduğu ve ÖBA'ya yönelik öğretmen görüşlerini ortaya koymak için yapılan bu araştırma durum çalışmana göre yapılmıştır. Bu yöntemde konuya dair belgeler, görüşme kayıtları incelenir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada öncelikle ÖBA platformundaki eğitim içerikleri incelenmiş ve platformdaki eğitimler üzerine sınıf öğretmenleri ile ilgili görüşmeler yapılmıştır. ÖBA platformu nicelik ve nitelik olarak değerlendirilmiştir.

Çalışma grubu

Araştırmada doküman olarak ÖBA platformu kabul edilmiş ve içerisindeki eğitimler araştırmaya dair belgeler olarak kabul edilmiştir. Araştırmada ÖBA hakkında sınıf öğretmenleri ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yapılacak öğretmenler ölçüt örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Ölçüt ÖBA platformuna en az bir eğitime katılmış olmaktır. 15 sınıf öğretmeninden oluşan çalışma grubu ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu katılımcılarına ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Kişisel Bilgiler

Kişisel Bilgiler	f	
Cinsiyet	Kadın	12
	Erkek	3
Yaş	21-30	1
	31-40	3
	41-50	7
	51 ve üstü	4
Hizmet yılı	6-10	2
	11-15	2
	16-20	2
	21-25	5
	26-30	2
	31 ve üzeri	2

Tablo 1'e göre katılımcıların çoğu kadındır. Yaş olarak katılımcılar daha çok 41-50 yaş aralığındadır. 21-25 yıllık hizmet yılına sahip öğretmen sayısı daha fazladır.

Veri toplama aracı

Araştırmada ÖBA platformu doküman olarak kabul edilmiş ve verilere MEBBİS üzerinden giriş yapılarak ulaşılmıştır. Öğretmenlerin platforma yönelik görüşleri öğretmen görüşme formu kullanılarak yüz yüze görüşme yoluyla toplanmıştır. 3 sorudan oluşan bu form alanyazın taranarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Bu form uzman değerlendirilmesine sunulmuş ve uzman görüşlerine göre görüşme formuna son hali verilmiştir.

Verilerin incelenmesi

Araştırmacılar 15 sınıf öğretmeni ile ÖBA hakkında görüşmeler yapmış, öğretmenlerin sorulara yönelik cevapları yazılı olarak not edilmiştir. Araştırmacılar 10 Kasım 2022-30 Mart 2023 tarihlerinde ÖBA platformuna giriş yapıp oradaki hizmet içi eğitimlere ilişkin bilgileri toplamıştır. Bu platformdaki verileri toplama süreci 20 gün sürmüştür.

Araştırmada ulaşılan verilerin içerik analizi yapılmıştır. Her bir sorudan elde edilen veri ayrı ayrı değerlendirilmiş ve oluşturulan temalar altında kodlanmıştır. Bunun yanında temaların sıklıkları da belirlenmiştir.

ÖBA'daki eğitimler araştırmacılar tarafından ayrı ayrı incelenmiştir. Araştırmacılar veri analizi nihayetinde ulaştıkları sonuçları karşılaştırmıştır. Verilerin güvenilirlik için Miles ve Huberman (1994) güvenilirlik formülü dikkate alınarak tutarlık hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamaya göre uzmanların ulaştıkları sonuçların benzerliği %80'dir. Birbirine benzemeyen kodlamalar tekrar değerlendirilmiş, üzerinde tartışılmış ve bu konuda görüş birliğine varılarak ilgili olduğu temaya kodlanmıştır.

Bulgular

1. Soru: Öğretmenlerin ÖBA platformu hakkında görüşleri nelerdir?

Sınıf öğretmenlerin ÖBA platformuna yönelik görüşleri temalara göre analiz edilmiş ve Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. ÖBA Platformunun Yapısı

Tema	Alt tema	Katılımcılar	f
Faydalı	ÖBA eğitimleri öğretmenlerin niteliğini artırmaktadır	4, 6, 7, 8, 9, 11, 12	7
	ÖBA platformu faydalıdır.	3, 7, 8, 11, 12, 15	6
	Eğitim içerikleri teorik olarak yeterlidir.	1, 2, 5	3
	Öğretmenlerin genel kültür düzeyini artırmaktadır.	6, 8	2
Yetersiz	ÖBA platformu uzaktan eğitimler için gereklidir.	10, 13	2
	İçerikler yetersizdir.	2, 3, 13, 14	4
	Uygulama eğitimleri yetersizdir.	1, 14	2
	İçeriklerin uzun olması verimliliği azaltmaktadır.	1	1
	Sunuş yoluyla ders anlatımları sıkıcıdır.	3	1

	Eğitim içeriklerinin çeşitliliği azdır.	5	1
	Öğretmenler eğitim içerikleri hazırlayıp ÖBA'ya yükleyebilmelidir.	12	1
Geliştirilmeli	Platformun geliştirilmesine ihtiyaç vardır.	13	1
	Eğitimler etkileşimli tasarlanmalıdır.	2	1

Öğretmenlerin ÖBA platformuna ilişkin görüşleri platformun faydalı, yetersiz ve geliştirilmeli olduğu yönündedir.

Faydalı

Öğretmenlerin 14'ü platformun faydalı olduğunu belirtmiştir. Öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Eğitim içerikleri teorik anlamda oldukça donanımlıdır (K1), ÖBA içeriklerinin öğretmenlere olumlu katkıları vardır (K4), Öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağlamaktadır. Farklı alanlarda öğretmenlerin bilgi ve farkındalık düzeyini artırmaktadır (K6)...”

Yetersiz

Öğretmenlerden 6'sı platformun yetersiz olduğunu belirtmiştir. Öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Eğitim içerikleri teorik anlamda oldukça donanımlı ancak uygulama anlamında yetersizdir (K1), Gelişen teknoloji ile birlikte çağın gereklerini yerine getirmeye odaklı bir platform ancak benzer içeriklere göre zayıf kalmakta (K2), Eğitim içeriklerinin daha kullanılabilir olmasını isterdim (K14)...”

Geliştirilmeli

Öğretmenlerin 3'ü platformun geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“ÖBA'da yayınlanmak üzere öğretmenlerden içerik istenip yayınlanabilir (K12), Hizmet içi eğitimlerin tek çatı altında toplanması güzel, daha da geliştirilebilir (K13)...”

2. Soru: Öğretmenlerin ÖBA'daki eğitimlerin nicelik ve niteliği ile ilgili görüşleri nelerdir?

Öğretmenlerin ÖBA'da sunulan eğitim içeriklerine ilişkin görüşleri temalara göre analiz edilmiş ve Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. ÖBA Platformundaki Eğitimler

Tema	Alt tema	Katılımcılar	f
Sınıf öğretmenliği alan eğitimi	Sınıf içi uygulamalı eğitimler	1, 4	2
	Ders temaları ile ilgili belgesel	8, 10	2
	Sınıf öğretmenliğine yönelik eğitimler	2	1
	Hızlı okuma	5	1
	Çevrim içi etkinlikler	11	1
Eğitim bilimleri	Eğitim koçluğu	1, 7, 8, 15	4

	Teknoloji araçları kullanım eğitimleri	4, 6, 11, 13	4
	Öğretmenlik uygulaması	11	1
	Öğretim yöntem ve teknikleri	14	1
	Çağdaş öğrenme modelleri	14	1
	Yaşam becerilerine dönük eğitimler	12	1
	Kültürel eğitimler	13	1
	Hobi eğitimleri	13	1
Genel kültür	Origami	2	1
	Meslek tanıtımları	2	1
	Drama	5	1
	Yabancı dil eğitimleri	3	1

Öğretmenler ÖBA platformunda alan eğitimleri, eğitim bilimleri ve genel kültüre yönelik eğitimler istemişlerdir.

Sınıf öğretmenliği alan eğitimi

Öğretmenlerden 7'si platformda sınıf öğretmenliği alan eğitimi istemektedir. Öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Eğitimler olarak çıkış konuları güzel, ancak yüzeysel olarak kalabilen alanlar var. İçerik üretilirken branş bazlı olsa daha etkileyici ve kalıcı olabilir (K2), Web2.0 içerik üretimi, sınıf içi etkinlik, program, uygulama eğitimleri olmasını isterim (K4), Belgeseller eklenebilir (K8), Reklamsız belgeseller eklenebilir (K10), Eğitim içerikleri zengin bir çeşitliliğe sahip fakat öğretmenlik uygulamalarına da yer verilmesi çok etkili olabilir (K11)...”

Eğitim bilimleri

Öğretmenlerden 9'u platformda eğitim bilimleri alanında eğitim istemektedir. Öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Eğitim koçluğu (K7), Eğitim koçluğu olabilir (K8), Mesleki eğitimler zaten var. Bunu yanında çeşitli kültürel eğitimler ve öğretmenlerin dönem ayak uydurabilmelerine olanak sağlayacak teknolojik eğitimler de olabilir (K13), Dünyanın farklı ülkelerinde uygulanan öğretim yöntemlerinin anlatıldığı eğitimler olabilir (K14)...”

Genel kültür

Öğretmenlerden 5'i platformda genel kültürle alakalı eğitimler istemektedir. Öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“ÖBA'da İngilizce eğitimlerinin olmasını isterdim. Hatta YDS'ye hazırlık videoları olabilir (K3), Hızlı okuma, drama (K5), Çeşitli ilgi alanlarına göre eğitimler yer alabilir (K13)...”

3. Soru: Öğretmenler ÖBA’da hangi eğitimlerin olmasını istemektedir?

Öğretmenlerin ÖBA platformuna yönelik görüşleri temalara göre analiz edilmiş ve Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. ÖBA Platformunun Tasarımı ve İşlevselliği

Tema	Alt tema	Katılımcılar	f
Kullanışlı ve tasarımı güzel	Platform kullanışlıdır.	1, 3, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 14	9
	Platform güzel tasarlanmıştır.	1, 3, 12	3
	Platforma erişim kolaydır.	9, 11	2
Geliştirilmeli	Eğitimler sürekli olarak eğitime açık olmalı	7, 8, 15	3
	Platform geliştirilmelidir.	10, 13	2
	Yeteri kadar ilgi çekici değildir.	2	1

Öğretmenlerin ÖBA platformuna ilişkin görüşleri kullanışlı ve tasarımı güzel, platform geliştirilmeli olmak üzere iki tema altında ifade edilmiştir.

Kullanışlı ve tasarımı güzel

Öğretmenlerden 9’u platformu kullanışlı ve tasarımını da güzel bulmaktadır. Öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Tasarım ve kullanılabilirliği iyi düzeyde (K1), ÖBA platformunun tasarımını uygun buluyorum (K3), Kullanımı ve erişimi kolaydır (K9), ÖBA içeriklerine ulaşmakta zorlanmıyorum, bu yüzden kullanışlı (K11)...”

Platform geliştirilmeli

Öğretmenlerden 5’i platformda genel kültürle alakalı eğitimler istemektedir. Öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Eğitimin sürekli olmasından ziyade geriye dönük ulaşılabilir olmasının daha faydalı olacağını düşünüyorum (K8), Çağın gerekliliği olduğunu düşünüyorum. Geliştirilmesinde fayda var (K10), Arayüz olarak oldukça iyi ancak sosyal medya hesapları kadar ilgi çekici olmaması kullanım konusunda eksi yönleri. Anlık meslek tanıtımları, origami etkinlikleri, platformu kullanmaya teşvik edici içerikler olsa daha etkin kullanım sağlanabilir (K2)...”

4. Soru: Farklı ÖBA’daki eğitimlerin sınıf öğretmenliği alan bilgisi, eğitim bilimleri, genel kültür ve diğer alanlara göre sayı dağılımı nasıldır?

ÖBA platformundaki eğitimler temalara göre analiz edilmiş ve Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. ÖBA Platformunun Tasarımı ve İşlevselliği

Tema	Alt tema	f
Sınıf öğretmenliği alanı	Matematik eğitimi	2
	Yazma eğitimi	2
	İngilizce Eğitimi	2
Eğitim bilimleri	Rehberlik	15
	Ölçme ve değerlendirme	4
	Yönetimsel beceriler semineri	4
	Oyun terapisi	4
	Öğretim becerilerinin geliştirilmesi	2
	Taslak ders kitabı inceleme ve değerlendirme semineri	3
	Uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik süreci semineri	2
	Kapsayıcı eğitim semineri	2
	Gelişim ve öğrenme	2
	Teknoloji araçlarının kullanımı	1
Genel kültür	Satranç eğitimi	25
	Enstrüman eğitimi	10
	İklim değişikliği ve çevre eğitimi semineri	8
	Okuma kültürü	8
	Drama eğitimi	6
	Türk mangalası eğitimi	5
	Sosyal medya kullanımı ve iletişimi	2
	İlk yardım semineri	1
Bilgisayar öğretmenliği	2	
Diğer branş	Okul öncesi eğitimleri	13
	Matematik öğretmenliği alan eğitimleri	7
	İngilizce eğitimleri	7
	Müzik eğitimi	4
	Farklı konulardaki eğitim içerikleri	4
Diğer Eğitimler		25

Öğretmenlerin ÖBA platformundaki eğitimleri sınıf öğretmenliği alan eğitimi, eğitim bilimleri, genel kültür, diğer branş ve diğer eğitimler temaları altında sınıflandırılmıştır.

Tartışma ve sonuç

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu ÖBA'nın faydalı olduğunu dile getirmişlerdir. Öğretmenlere göre bu platform onların mesleki bilgi ve becerilerini artırmakta ve genel kültür düzeylerini yükseltmektedir. Öğretmenler uzaktan eğitim yolu ile hizmet içi eğitimlerin yapılmasının günümüzün bir gereksinimi olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanında eğitim içeriklerinin ve uygulamaya dayalı eğitimlerin yetersiz olduğu bu platformun ve eğitim içeriklerinin nicelik ve nitelik yönünden geliştirilmesini önermişlerdir.

Öğretmenler ÖBA'da sınıf öğretmenliği alanına yönelik uygulamalı eğitimler olmasını ve çevrim içi etkinlik temelli eğitimler olmasını talep etmiştir. Bunun yanında okuma becerilerinin gelişimi için hızlı okuma eğitimlerinin olmasını istemişlerdir. Öğretmenler eğitim koçluğu, teknoloji araçları kullanım eğitimleri, öğretmenlik uygulaması, öğretim yöntem ve teknikleri, çağdaş öğrenme modelleri gibi eğitim bilimleri konularında bilgilerini artırmak istedikleri anlaşılmıştır. Genel kültür konularında ise yaşam becerilerine dönük eğitimler, kültürel eğitimler, hobi eğitimleri, origami, meslek tanıtımları, drama ve yabancı dil eğitimlerinin platformda olmasını istemişlerdir.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu ÖBA platformunun kullanışlı oluşunu ve tasarımını beğenmekle beraber geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Platforma erişimin kolay olması tercih edilebilirlik düzeyini arttırmaktadır.

ÖBA'daki eğitimler incelendiğinde eğitimleri beş ana temada gruplamak mümkündür. ÖBA'daki eğitimlerin büyük çoğunluğunu eğitim bilimleri ve genel kültür alanlarındaki eğitimler kapsamaktadır. Platformdaki sınıf öğretmenliği açısından incelendiğinde sınıf eğitimi açısından çok kısıtlı olduğu ortaya çıkmıştır.

ÖBA platformunda 168 eğitim yer almaktadır. Alan dağılımlarına göre incelendiğine bu eğitimlerin çoğu sınıf öğretmenliği branşı dışındaki branşlarla ilgilidir. Daha çok eğitim bilimleri ve genel kültüre yönelik eğitimlerin yer aldığı platformda sınıf öğretmenliği alanına ilişkin eğitimler sınırlı kalmıştır. Bir öğretmenin genel kültür ve eğitim bilimleri bilgilerine sahip olması beklenmekle beraber alan bilgisinin de yüksek olması gerekmektedir. Bu bağlamda ÖBA'daki sınıf öğretmenliği ile ilgili eğitimlerin hem çeşitliliğinin hem de sayısının ilgili branştaki öğretmenler için yetersiz kaldığı görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim taleplerini karşılamaktan uzak kalan bu platformdaki eğitimlerin ilgili branşın ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde güncellenmesi gerekmektedir. Nitekim lisans döneminde eksik kalabilen bilgi ve becerilerin tamamlanabilmesi ve güncel alan bilgilerinin takip edilmesi için hizmet içi eğitimler son derece önemlidir.

Geçmiş yıllarda farklı fakülte mezunlarının sınıf öğretmeni olarak istihdamı dikkate alındığında bu öğretmenlerin sınıf öğretmenliği alanına ilişkin daha çok eğitime ihtiyaçları olduğu söylenebilir. Bu durum göz önüne alınarak alan bilgileri yetersiz olan öğretmenlere yönelik alan eğitimleri tasarlanmalıdır. Ayrıca 2018 yılında sınıf öğretmenliği lisans programı güncellenmiştir (YÖK, 2018). Güncellenen bu program ile aday öğretmenlere yeni bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmıştır. Bu durum göz önüne alındığında meslekteki sınıf öğretmenlerinin de güncellenen bilgileri öğrenmeleri için bu platforma yeni eğitimlerin ve kursların eklenmesi gerekebilir. Böylece platform ile öğretmenlerin yeterliklerini artırması desteklenebilir.

Bu çalışmada ÖBA'daki eğitim bilimleri ile ilgili eğitim içeriklerinin; eğitim yönetimi, rehberlik, öğretim ilke ve yöntemleri, ölçme ve değerlendirme, uzaktan eğitim, aday öğretmen yetiştirme, duyu eğitimi, pedagoji, sınıf yönetimi ve öğretmen kariyer basamakları ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Platformdaki bu eğitimlerin eğitim bilimleri derslerini kapsadığı görülmektedir. Öğretmenlerin eğitim bilimlerine ilişkin hizmet içi eğitim taleplerini ÖBA platformu üzerinden kısmen karşılamaları mümkündür.

Salgın sürecinde eğitimin uzaktan eğitim yoluyla yürütülmesi nedeniyle öğretmenlerin dijital okuryazarlık becerilerine ihtiyaç duydukları söylenebilir (Bozkurt, 2020; Dilekçi, 2022; Sözen, 2020; Turgut, 2012). Platform incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinin yürütülmesine ilişkin eğitim

içeriklerinin mevcut olduğu görülmektedir. Bununla beraber salgın sürecinde teknolojik araç ve gereçler üzerinden eğitimin yürütülmesi ile ÖBA'da çok daha fazla dijital becerilerin gelişimine yönelik hizmet içi eğitimler planlanmıştır.

ÖBA'daki içerikler alan eğitimlerine göre sınıflandırıldığında en çok öğretim teknolojileri ve bilgisayar uygulamalarına yönelik dersler vardır. Millî Eğitim Bakanlığı 'da her branştan öğretmenin görev yaptığı düşünüldüğünde hizmet içi eğitimlerde çeşitliliğin artırılması gerekir. Alanyazın incelendiğinde sınıf öğretmenleri (Karadağ, 2015; Serin ve Korkmaz, 2014; Şahin, 2013; Uçar vd., 2007), Türkçe öğretmenleri (Dilekçi, 2022), okul öncesi (Şen, 2011), fizik (Gönen ve Kocakaya, 2005), biyoloji (Öztürk Akar, 2007), coğrafya (Babacan ve Özey), müzik (Öztürk ve Öztürk, 2019), 2016) ve çeşitli branş öğretmenlerinin (Cemaloğlu vd., 2018) hizmet içi eğitim ihtiyaçları olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmalardan yol çıkılarak ÖBA platformundaki eğitim içerikleri geliştirilebilir.

Öğretmenler arasında hizmet içi eğitimlerin doğru yürütülemediğine dair olumsuz bir görüş vardır (Gül ve Aslan, 2009; Karasolak vd. 2013; Uçar ve İpek, 2006). Ayrıca hizmet içi eğitimlerin kontenjanları yetersiz kalmaktadır (Öztürk Akar, 2007). ÖBA'daki bazı eğitimlerde kontenjan sınırı olmaması bu sorunun önüne geçecektir. ÖBA'nın geliştirilebilir olması, hizmet içi eğitimlerin maliyetlerini düşürmesi ve esnek bir yapıya sahip olması nedeniyle hizmet içi eğitimlerin daha kolay ve etkili yapılmasını sağlayacaktır.

Yüz yüze yapılan hizmet içi eğitimlerin maliyeti yüksek olmaktadır. Öğretmenlerin merkezi hizmet içi eğitimlere katılması ciddi emek ve zaman gerektirmektedir. Tarih doğru planlanmadığında bu durum derslerin aksamasına sebep olmaktadır ve eğitim-öğretim faaliyetleri olumsuz etkilenmektedir. Bahsedilen sorunlar göz önüne alındığında ÖBA'nın bu sorunlara önemli bir çözüm sunacağı düşünülebilir. Fakat ÖBA sunu yoluyla bilgi aktarımı için ideal bir çözüm olabilirken beceri ve uygulamaya dayalı eğitimler için sınırlı kalabilir. Bunun için bilgi aktarımı gerektiren eğitimler ÖBA üzerinden, uygulama dayalı eğitimler ise yüz yüze yapılarak hizmet içi eğitimlerin verimi artırılabilir.

Araştırma sonucunda aşağıda ifade edilen önerilerde bulunulmuştur:

- ÖBA'daki sınıf öğretmenlerine yönelik eğitimlerin çeşitliliği artırılabilir.
- ÖBA'daki eğitimler sınıf öğretmenlerinin taleplerine uygun olarak yeniden düzenlenebilir.
- ÖBA'daki eğitim içeriklerinin farklı yöntem ve tekniklerle zenginleştirilmesi öğretmenlerin öğrenmelerini destekleyecektir.

Kaynakça

- Babacan, Ş. ve Özey, R. (2016). *Coğrafya öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyacı*. Marmara Coğrafya Dergisi, 0(33), 1-24. <https://doi.org/10.14781/mcd.17180>
- Baskan, H. (2001). *İlköğretim okullarında görevli öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarının etkililiğine ilişkin algı ve beklentileri* (Denizli ili örneği) [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Bozkurt, A. (2020). *Koronavirüs (covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: yeni normal ve yeni eğitim paradigması*. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(3), 112-142.

- Cemaloğlu, N., Kukul, V., Üstündağ, M. T., Güneş, E. ve Arslangilay, A. S. (2018). *Eğiticilerin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi: Bilecik ili örneği*. *Electronic Turkish Studies*, 13(11), 399-420. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13186>
- Dilekçi, A. (2022). *Türkçe öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçları*. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 186-197. <https://doi.org/10.17556/erziefd.981621>
- Ergin, İ., Akseki, B. ve Deniz, E. (2012). *İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçları*. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 55-66.
- Gönen, S. ve Kocakaya, S. (2006). *Fizik öğretmenlerinin hizmet içi eğitimler üzerine görüşlerinin değerlendirilmesi*. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(19), 37-44.
- Gül, T. ve Aslan, N. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin küreselleşme, toplumsal gelişme ve hizmet içi eğitim programlarına ilişkin görüşleri*. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 881-894.
- Gültekin, M. ve Çubukçu, Z. (2008). *İlköğretim öğretmenlerinin hizmet içi eğitime ilişkin görüşleri*. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 185-201.
- Gültekin, M., Çubukçu, Z. ve Dal, S. (2010). *İlköğretim öğretmenlerinin eğitim-öğretimle ilgili hizmet içi eğitim gereksinimleri*. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 131-152.
- Karadağ, R. (2015). *Sınıf öğretmenlerinin Türkçe öğretimine yönelik hizmet içi eğitimlere ilişkin görüşleri ve hizmet içi eğitim gereksinimleri*. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 33-50. <https://doi.org/10.17679/iuefd.16380134>
- Millî Eğitim Müdürlüğü (MEB). (1988). *Hizmet içi eğitim, kuruluş, gelişme, faaliyetler 1960-1987*. MEB
- Miles, B. M. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis* (2nd ed.). Sage Publisher.
- Öztürk Akar, E. (2007). *Biyoloji öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim ihtiyaçları ve gözlemlenen bölgesel farklılıklar*. *Eğitim ve Bilim*, 32(143), 68-79.
- Öztürk, G. ve Öztürk, Ö. (2019). *Müzik öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim ihtiyaçları (Tokat ili örneği)*. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(5), 1921-1934. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3001>
- Serin, M. K. ve Korkmaz, İ. (2014). *Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının analizi*. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 155-169.
- Sözen, N. (2020). *Covid 19 sürecinde uzaktan eğitim uygulamaları üzerine bir inceleme*. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 302-319.
- Şahin, Ü. (2013). *Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bir model önerisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi.
- Şen, B. (2011). *Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki doyumları ve hizmet içi eğitim ihtiyaçları üzerine bir araştırma (Uşak ili örneği)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Turgut, S. (2012). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının saptanması* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Uçar, A., Başar, M. A. ve Hamarat, S. (2007). *Çanakkale ilinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik istatistiksel bir yaklaşım*. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ*, 140, 103-127.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK). (2018). *Türkçe öğretmenliği lisans programı*. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Turkce_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf